

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Polityka samorządów gminnych w zakresie opieki przedszkolnej

Paweł Swianiewicz,
Joanna Krukowska, Marta Lackowska,
Julita Łukomska

Zakład Rozwoju i Polityki Lokalnej
Uniwersytet Warszawski
www.zripl.uw.edu.pl

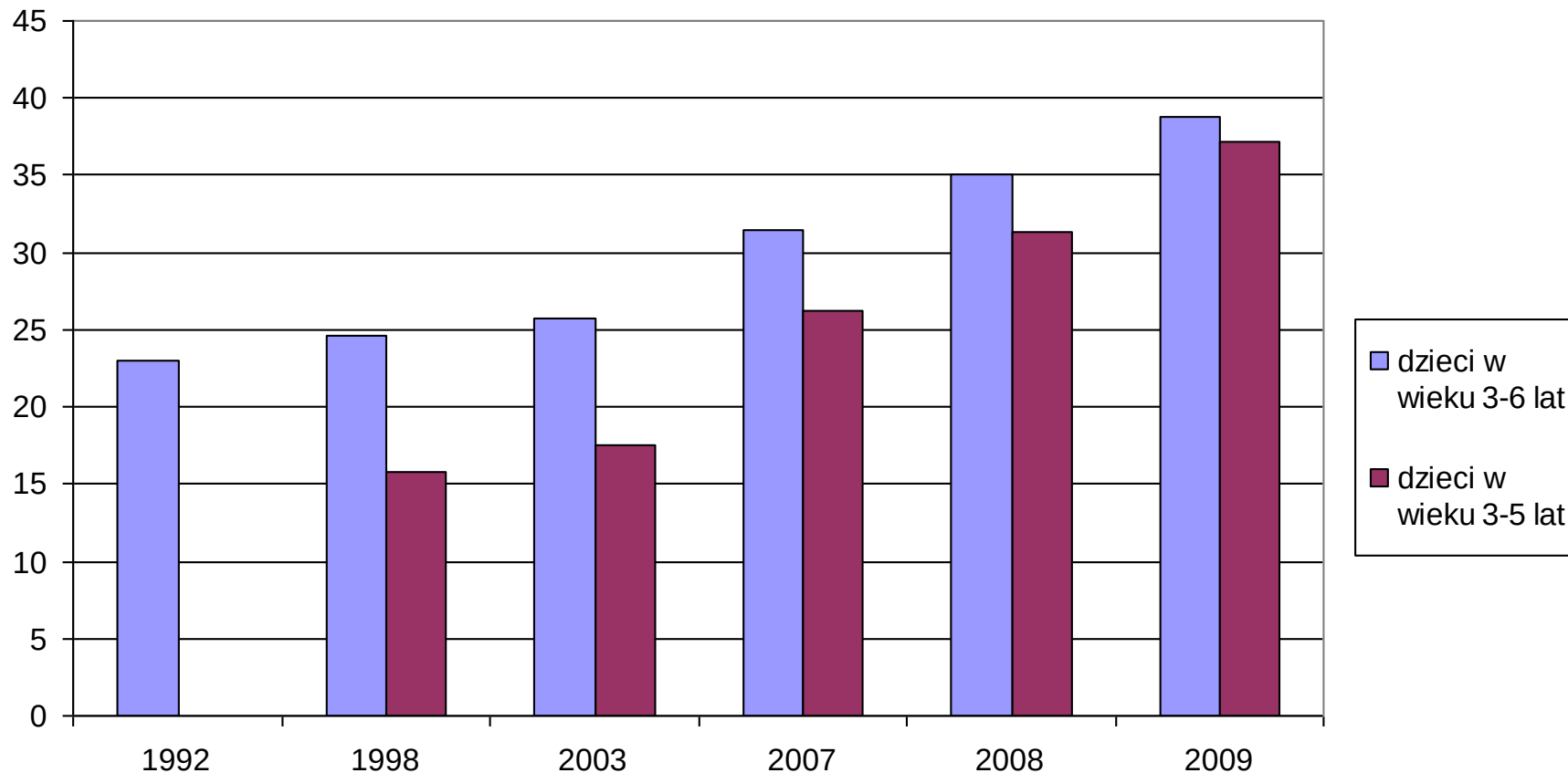

Tematyka badania

- Poziom uczestnictwa
- Postrzegana funkcja przedszkoli
- Rola w hierarchii priorytetów polityki gminnej
- Rola w budżecie i polityka w zakresie opłat
- Relacje z placówkami niepublicznymi
- Współpraca międzygminna
- Rola środków z UE
- Postrzegane bariery
- Autonomia lokalna w zakresie polityki przedszkolnej

- Dane GUS oraz sprawozdania budżetowe jst
- Wywiady grupowe
- Ankieta >300 urzędników w gminach
- Badania terenowe w 56 gminach 5 województw:
 - Burmistrzowie/ wójtowie
 - Radni
 - Pracownicy administracji

Odsetek dzieci uczęszczających do przedszkola (mediana dla wszystkich gmin w Polsce)

Zróżnicowane uczestnictwo w przedszkolach

Dzieci 3-5 lat	2009		2010
Miasta >100 tys.	74,4	Trzylatki	49,8
Miasta 20-100 tys.	64,2	Czterolatki	64,1
Gminy podmiejskie	52,5	Pięciolatki	81,0
Gminy wiejskie „rolnicze”	29,4	Sześciolatki	97,3

Odsetek dzieci uczęszczających do przedszkola niepublicznego (jako % dzieci w przedszkolach)

	1992	2003	2009
OGÓŁEM	3,11	6,91	10,55
Miasta pow 100 tys. mieszk.	4,45	9,25	14,81
Miasta 20-100 tys. mieszk.	4,87	11,87	18,20
Miasta poniżej 20 tys. mieszk.	4,82	10,25	10,97
Gminy podmiejskie	6,10	12,34	21,25
Gminy wiejskie pozostałe	1,70	5,42	7,79

Dzieci w „innych formach wychowania przedszkolnego” (jako % dzieci w przedszkolach)

Kategoria	2009
OGÓŁEM	7,52
miasta pow 100 tys. miesz.	0,47
miasta 20-100 tys. miesz.	0,40
miasta poniżej 20 tys. miesz.	0,09
Gminy podmiejskie	5,30
Gminy wiejskie pozostałe	9,29

Organizacje ponadlokalne prowadzące punkty przedszkolne – przykłady

- **Familijny Poznań** – Działa nie tylko w Poznaniu i okolicznych gminach, ale także ma oddziały w wielu innych dużych miastach: we Wrocławiu, w Gdańsku, w Łodzi. Fundacja przybiera w każdym z miast lokalną nazwę – np. „Familijna Łódź”.
- **Fundacja Elementarz** – fundacja z Katowic, prowadzi 73 „Małe Przedszkola” na terenie województw śląskiego, łódzkiego, świętokrzyskiego i podkarpackiego.
- **Stowarzyszenie Edukator** – punkty przedszkolne na Podkarpaciu, Śląsku, Pomorzu i w świętokrzyskim. Często przejmuje szkoły, którym grozi likwidacja i zakłada przy nich punkty przedszkolne
- **Fundacja Rozwoju Dzieci im. Komeńskiego** – ponad 400 ośrodków przedszkolnych; działa przedw wszystkim w województwach podlaskim, warmińsko-mazurskim, mazowieckim, lubelskim, podkarpackim, świętokrzyskim.

Wydatki bieżące na 1 dziecko w przedszkolu publicznym (2009)

Ogółem	6669
Miasta >100 tys.	8013
Miasta 20-100 tys.	7866
Miasta <20 tys.	6865
Gminy podmiejskie	7619
Gminy wiejskie „rolnicze”	6102

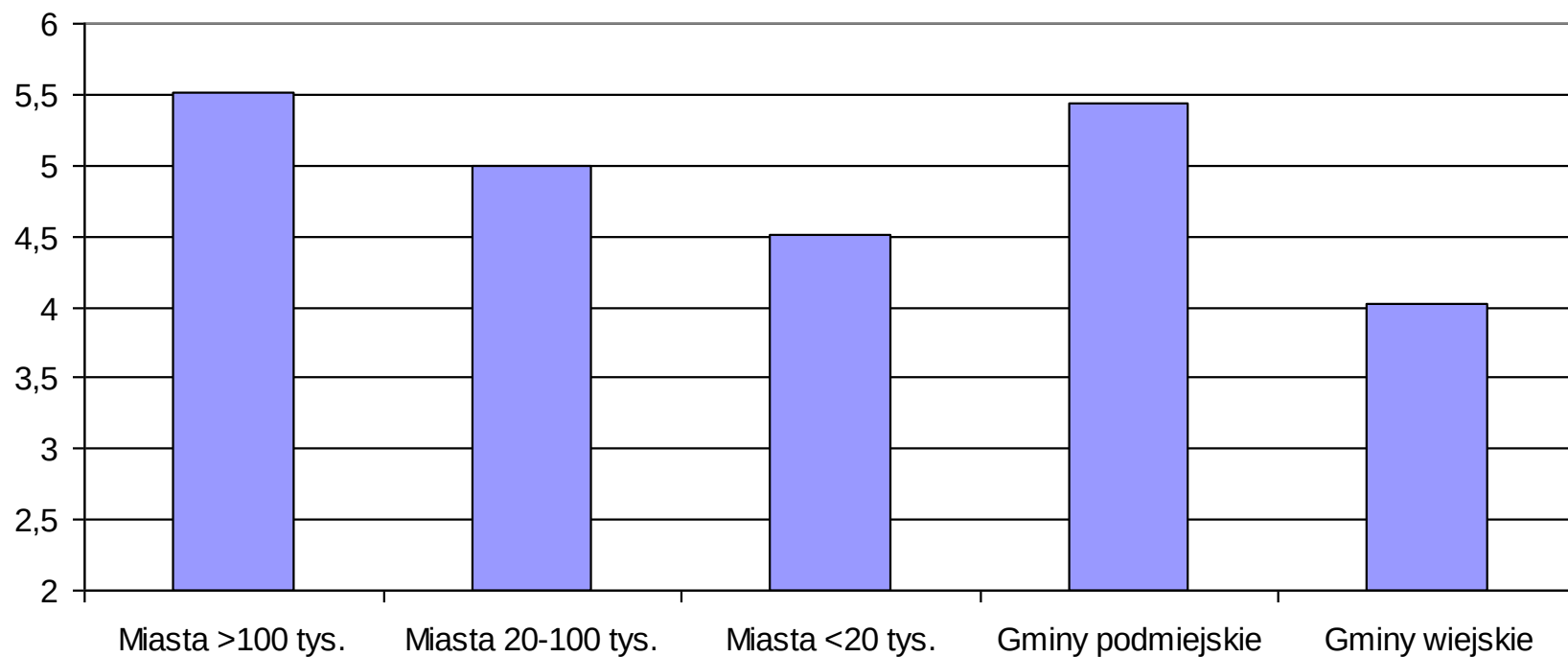
Struktura dochodów i wydatków bieżących na przedszkola publiczne (2009)

Dochody		Wydatki	
Opłaty rodziców	12,2%	Płace	73,4%
Środki z UE	2,4%	Wyżywienie	4,4%
Dotacje z budżetu państwa	0,1%	Utrzymanie budynku	3,3%
Środki własne gmin	85,4	„Rozwój placówki”	5,4%

Od opieki do edukacji (społecznej) – role przedszkola

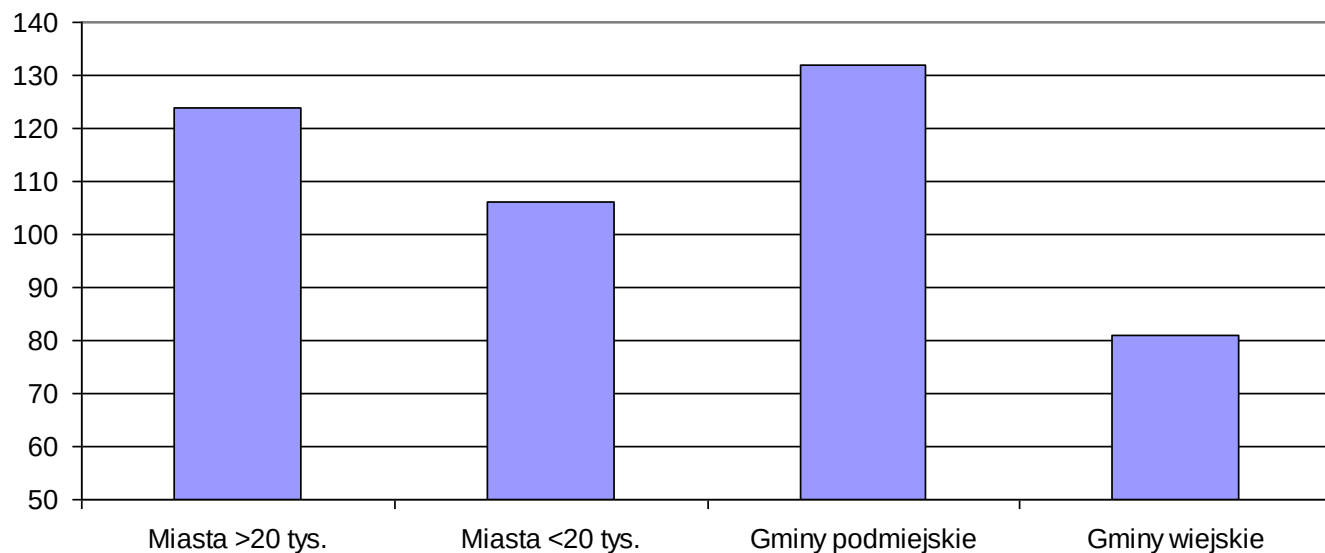
- Pomoc rodzicom w wychowaniu i opiece nad dziećmi;
- Opieka mająca pomóc rodzicom w ich aktywności na rynku pracy;
- Opieka nad dziećmi szczególnie potrzebującymi, np. z powodu niesprawności czy kłopotów zdrowotnych, z rodzin narażonych na wykluczenie społeczne;
- Edukacja dzieci i przygotowanie ich do szkoły.

Przeciętne opłaty dzienne za wyżywienie (N=311)

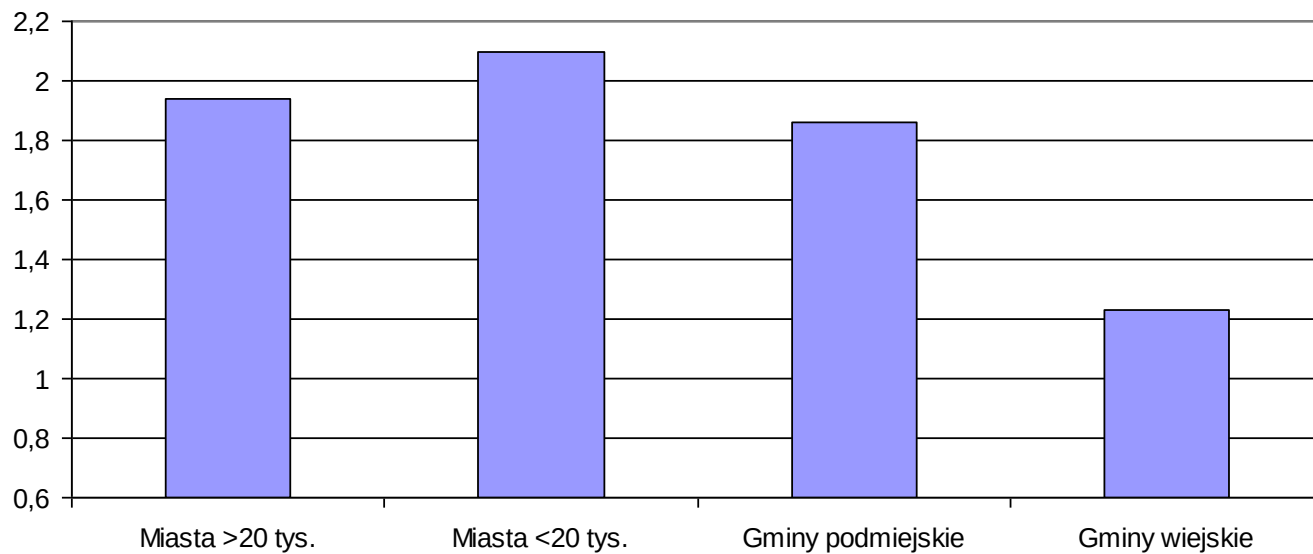

W 8% gmin (w 14% wiejskich gmin rolniczych) wyżywienie w przedszkolu jest darmowe

Przeciętna opłata stała (miesięczna) w roku 2010/2011 (N=132)

Przeciętna opłata za godzinę ponad podstawę programową

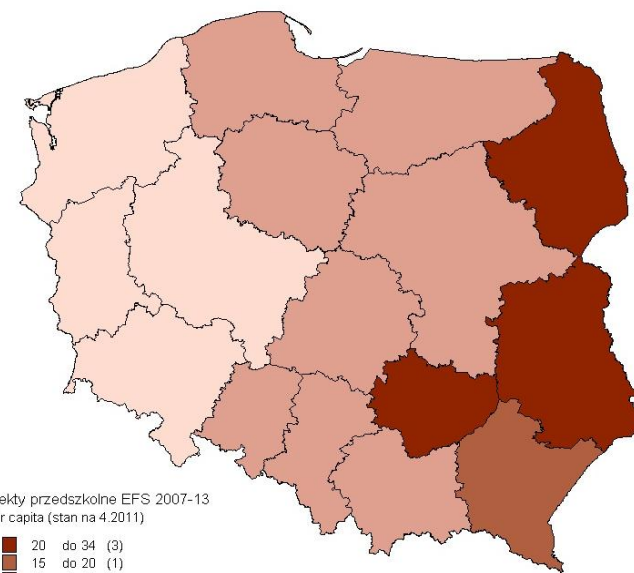
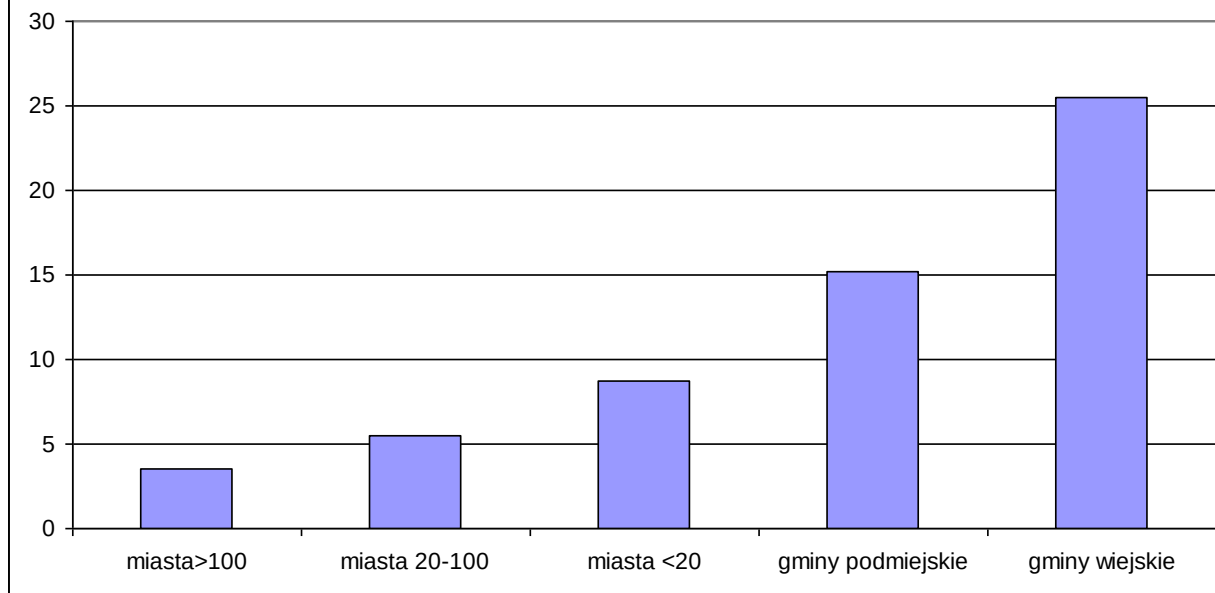
Odsetek gmin w których odbywają się regularne zajęcia ponadprogramowe

	Miasta >100 tys.	Miasta 20-100 tys.	Gminy Pod- Miejskie	Gminy wiejskie
Rytmika	100	100,0	84,8	72,3
Języki obce	100	100,0	84,8	64,5
Wydarzenia kulturalne	87,5	95,0	79,0	67,2
Logopeda	100	85,0	79,8	68,5
zajęcia sportowe (gimnastyka korekcyjna)	85,7	83,3	74,3	58,9

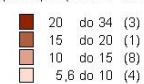
Projekty „przedszkolne” finansowane z PO KL (kwiecień 2011)

	Liczba projektów	Wartość (mln zł)
Projekty realizowane przez podmioty samorządowe	805	489,0
Ogółem realizowane przez inne podmioty w tym:	338	267,9
- realizowane przez instytucje kościelne	21	14,8
- realizowane przez lokalne NGO	129	90,8
- realizowane przez ogólnopolskie (ponadlokalne) NGO	72	75,7
- realizowane przez podmioty prywatne	94	68,1
- realizowane przez inne podmioty	20	18,1

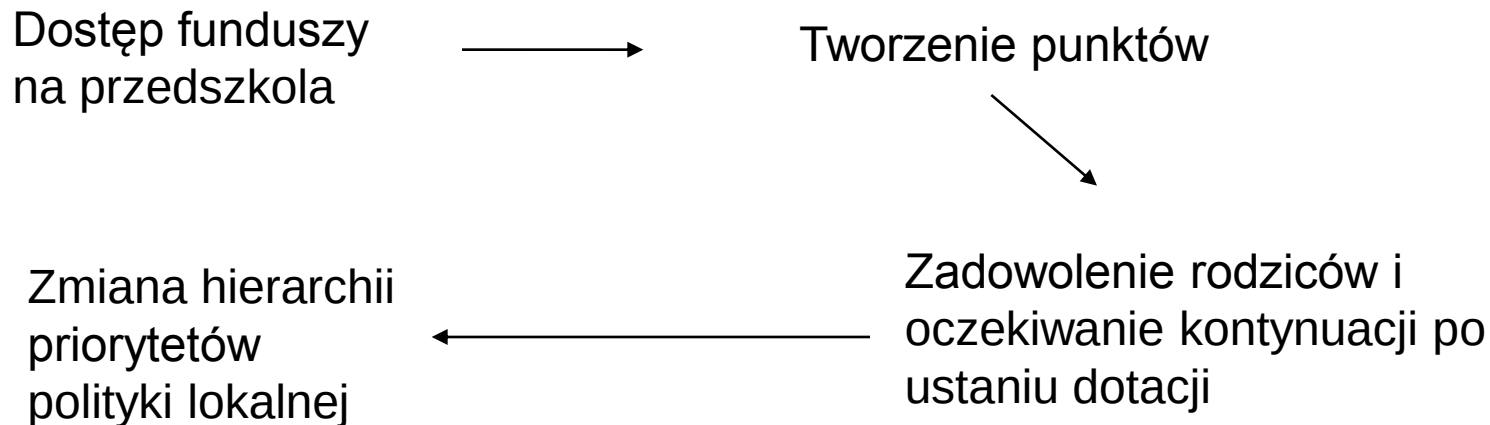
Dotacje na projekty "przedszkolne" z EFS 2007-2013 w przeliczeniu na 1 mieszkańca (PLN, stan na 04/2011)

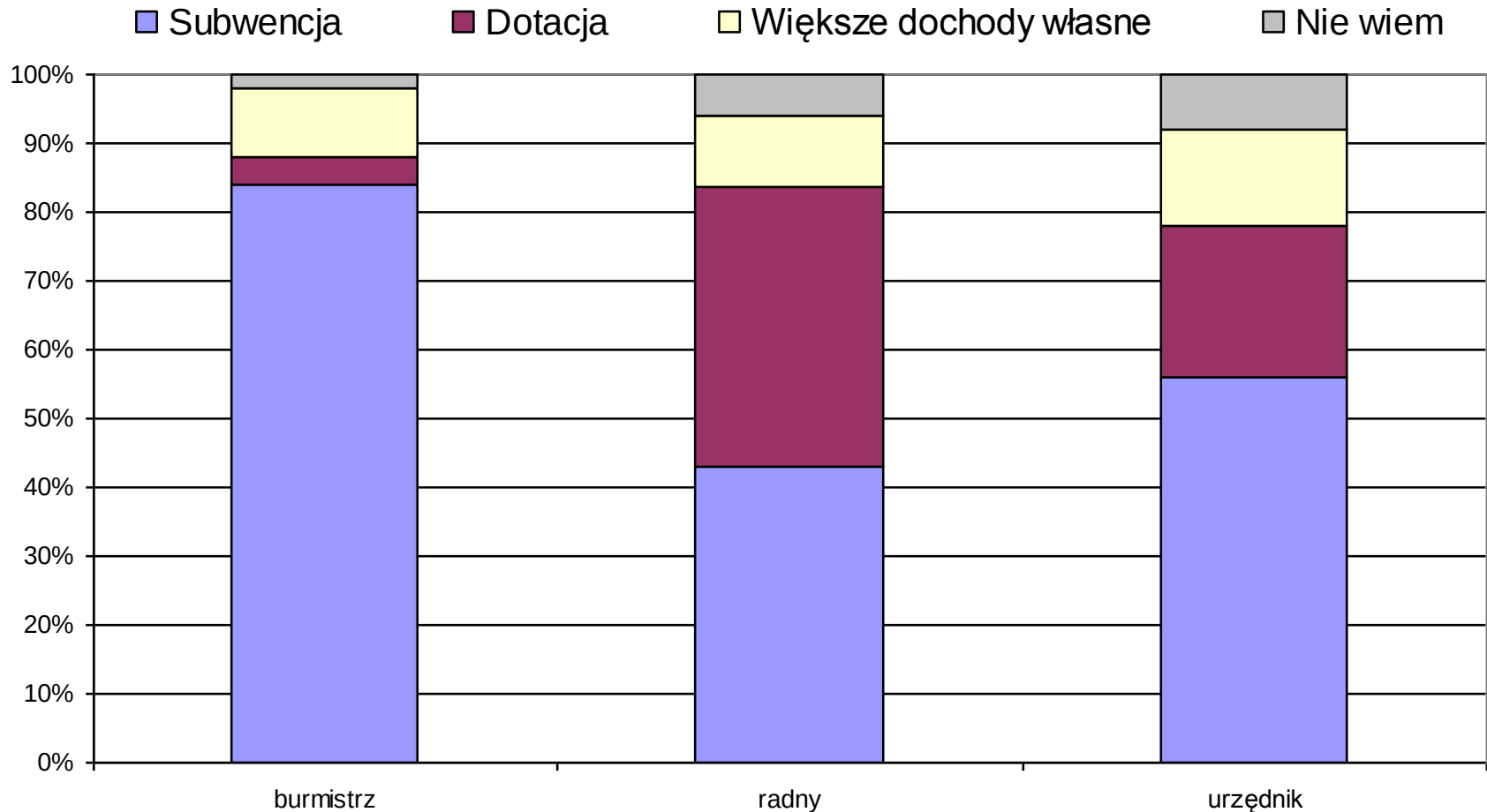
Dotacje na projekty przedszkolne EFS 2007-13
zł. per capita (stan na 4.2011)

Europeizacja polityki przedszkolnej – od absorpcji do transformacji

Preferowane formy finansowania przedszkoli

Bariery w opiece przedszkolnej

- Nieprzewidywalność wpływów z opłat rodziców przy opłacie godzinowej
- Przeregulowanie
 - Polityki w zakresie ulg w opłatach
 - Zasad przyjęcia dzieci do placówek
- Relacje z placówkami niepublicznymi
 - Algorytm obliczania wysokości dotacji
 - Narzędzia kontroli
- Refundacja kosztów dziecka w placówce w innej gminie
- Karta Nauczyciela
- Brak elastyczności wielu przepisów
- Niejednolitość interpretacji przepisów ze strony organów nadzoru

- Niedokładna znajomość przepisów przez polityków i urzędników samorządowych
 - Transfery międzygminne
 - Dotacje a subwencje
- Brak wiedzy rodziców o zasadach finansowania przedszkoli
- Niechęć pracowników do zmian
- Obawa przed wykorzystywaniem funduszy unijnych
- Punkt wspólny: pozostawienie samorządom większej swobody decydowania o sposobach osiągania celów w zakresie polityki opiekuńczej i edukacyjnej

Polityka przedszkolna – gminy w systemie zarządzania wielopoziomowego

- Podmioty niepubliczne – współpraca wymuszona (dotowanie) i dobrowolna (np. partnerstwo w zakresie funduszy UE)
- Szczebel europejski
- Szczebel krajowy – regulacje
- Szczebel regionalny – bezpośredni dostęp do środków UE
- Zmniejszająca się autonomia samorządów
- Bezpieczeństwo finansowe, a nie autonomia priorytetem dla większości samorządów

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Dziękuję za uwagę